

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi asevelvollisen kuoltua suoritettavasta taloudellisesta tuesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki asevelvollisen kuoltua suoritettavasta taloudellisesta tuesta.

Ehdotetun lain mukainen tuki olisi pääosiltaan vastaava kuin mitä on sovittu valtion virkamiehiä koskevassa virkaehtosopimuksessa ryhmähenkivakuutusta vastaavasta edusta. Taloudellinen tuki turvaisi varusmies- tai siviilipalvelustaan suorittaneen henkilön kuoleman varalta hänen omaisiksi luettavien edunsaajien- ja taloudellisen aseman. Myös henkilöllä, jolle on syntynyt henkilön kuoleman johdosta koh-

tuuttomaksi katsottava taloudellinen velvoite esimerkiksi velkatakauksen johdosta, olisi mahdollisuus saada mainittua tukea harkinnanvaraisesti. Tukea myönnettäisiin ainoastaan, mikäli henkilön edunsaajat eivät olisi oikeutettuja muuhun ehdotetun lain mukaista vastaavaan etuuteen kuoleman johdosta. Tuen myöntämisestä vastaisi valtiokonttori.

Ehdotettu laki liittyy valtion vuoden 1995 talousarvioesitykseen ja se on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1995 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Vuosittain asevelvollisuuttaan suorittaa noin 30 000 henkilöä, joiden ikä vaihtelee 17 vuodesta 30 vuoteen. Siviilipalvelustaan suorittavia henkilöitä on vuosittain hieman alle 2 000. Yleisesti asevelvollisuutta suorittavat ovat 17—20-vuotiaita, jotka eivät vielä ole olleet vakituisesti mukana työelämässä.

Vuosittain asevelvollisuuttaan suorittavista varus- ja siviilipalvelusmiehistä arviolta 20 henkilöä kuolee palvelusaikanaan sekä noin 15 henkilöä vuoden kuluessa palveluksen päättymisestä. Suurimman ryhmän kuolemantapauksista muodostavat liikenneonnettomuuksissa kuolleet.

Asevelvollisuuden suorittaminen perustuu laiskäsiteiseen velvollisuuteen. Palvelusaikana asevelvollisen mahdollisuudet vaikuttaa sosiaaliturvansa tasoon ovat rajoitetut ja arviolta ainoastaan alle puolella asevelvollisuutensa päättävistä henkilöistä on työ- tai opiskelu-

paikka. Lisäksi ennen asevelvollisuuden suorittamista ja sen aikana henkilö on saattanut joutua ottamaan luottoa. Takaajina tällaisissa tapauksissa ovat yleensä vanhemmat taikka avio- tai avopuoliso.

Työelämässä oleville on mahdollisen kuolemantapauksen varalta järjestetty työehtosopimuksella ryhmähenkivakuutusjärjestelmä. Tällä turvataan työntekijän edunsaajien taloudellinen asema. Valtion palveluksessa olevien osalta maksetaan ryhmähenkivakuutusta vastaavaa taloudellista tukea, joka perustuu virkaehtosopimukseen. Rauhanturvaamistehtävissä olevien henkilöiden henkivakuutus on ratkaistu samoin kuin valtion palveluksessa olevilla (Laki Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin rauhanturvaamistoimintaan, 514/84). Varusmies- tai siviilipalvelustaan suorittaneiden edunsaajilla ei ole erikseen vastaavaa mahdollisuutta taloudelliseen etuuteen kuolemantapauksen johdosta.

Vuoden 1991 alusta tuli voimaan sotilastapaturmalaki (1211/90), joka merkittävästi laajensi asevelvollisten vakuutusturvaa. Lakia valmisteltaessa korostettiin, että yhteiskunnan tulisi turvata varusmies tehokkaasti tapaturmien ja sairastumisien aiheuttamien menetysten varalta ja että yhteiskunnan vastuuta asevelvollisista on pidettävä suurempana kuin työnantajan vastuuta työntekijöistä. Lain mukaan tapaturman ja sairauden johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle maksetaan tapaturmaviraston toimesta korvausta sairaanhoitokuluista, ansonmenetyksestä ja yleisestä haitasta. Kuolemantapauksissa omaisilla on oikeus hautausapuun ja perhe-eläkkeeseen.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Ehdotetun lain tavoitteena on turvata varusmies- ja siviilipalvelustaan suorittavan henkilön edunsaajien taloudellinen asema mahdollisen kuolemantapauksen jälkeen.

Tukea myönnettäisiin ensisijaisesti kuolleen henkilön leskelle ja alle 18-vuotiaille lapsille. Ensisijaisten edunsaajien puuttuessa etuuteen olisivat toissijaisesti oikeutettuja kuolleen henkilön elatuksesta riippuvaiset vanhemmat ja 18 vuotta täyttäneet lapset sekä alle 22-vuotiaat opiskelevat lapset, jotka eivät ole ansiotyössä. Lisäksi turvattaisiin edunsaajajärjestyksestä poiketen sellaisten henkilöiden asema, joille esimerkiksi velkatakauksen johdosta syntyisi muuten kohtuuttomaksi katsottava taloudellinen velvoite. Näin saatettaisiin edunsaajien asema vastaavalle tasolle kuin työelämässä olevien osalta.

Taloudellinen tuki on tarkoituksenmukaista maksaa soveltuvin osin siten kuin siitä on sovittu valtion virkamiehiä koskevassa virkaehtosopimuksessa ryhmähenkivakuutusta vastaavasta edusta. Näin voidaan käyttää hyväksi jo olemassa olevaa järjestelmää.

Edunsaajien laajentaminen omaispiirin ulkopuolelle perustuu lähtökohtaisesti Taipalsaaren onnettomuuden yhteydessä ilmitulleisiin velkatakaustilanteisiin.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotetun lain taloudelliset vaikutukset valtion talouteen ovat arviolta 1,6 miljoonaa markkaa vuonna 1995. Arvio perustuu vuosittain tapahtuneisiin kuolemantapauksiin palvelusaikana sekä sen jälkeisenä aikana.

Kaikkien kuolemantapausten osalta ei taloudellista tukea todennäköisesti tulla hakemaan, tukeen oikeutettuja edunsaajia ei ole taikka vastaava etuus saadaan muun ensisijaisen etuusjärjestelmän kautta. Lain toimeenpano ei edellytä uusien virkojen perustamista valtiokonttoriin tai vakuutusoikeuteen.

4. Asian valmistelu

Valtioneuvoston 19 päivänä kesäkuuta 1991 asettama Taipalsaaren miehistönkuljetusvaunonnettomuuden tutkintalautakunta on 15 päivänä huhtikuuta 1992 antanut valtioneuvostolle suuronnettomuuksien tutkinnasta annetun lain (373/85) 15 §:ssä tarkoitettua tutkintaselostuksen Taipalsaarella 14 päivänä kesäkuuta 1991 tapahtuneesta miehistönkuljetuspanssari-vaunun uppoamisesta.

Tutkintalautakunta on esittänyt muun muassa, että sotilastapaturmalain piiriin kuuluvat asevelvolliset sekä muut sanotun lain 1 §:ssä mainitut henkilöt ja heidän läheisensä saatettaisiin säädösten tasolla ryhmähenkivakuutusta vastaavan taloudellisen tuen piiriin. Edunsaajina tulisi olla vakuutetun perimysjärjestyksen mukainen omainen tai vakuutetun edunsaajamääräyksellä määräämä henkilö.

Valtioneuvosto on 8 päivänä lokakuuta 1992 oikeusministeriön esittelystä päättänyt suuronnettomuuksien tutkinnasta annetun lain 16 §:n nojalla antaa puolustusministeriön tehtäväksi ryhtyä suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin.

Asiaa on valmisteltu puolustusministeriön toimesta. Tässä yhteydessä on todettu ehdotetun mukaisen ryhmähenkivakuutusta vastaavan taloudellisen tuen kuuluvan sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan.

Sosiaali- ja terveysministeriössä asiaa on valmisteltu virkatyönä yhteistyössä puolustusministeriön, pääesikunnan ja tapaturmaviraston kanssa. Laki ehdotuksesta on pyydetty lausunto puolustusministeriöltä, pääesikunnalta, valtiokonttorilta, tapaturmavirastolta sekä vakuutusoikeudelta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän 1 momentissa määritellään taloudellisen tuen perustuminen asevelvollisuuslain ja siviilipalveluslain mukaiseen palveluksen suorittamiseen.

Jokainen Suomen mies on asevelvollinen asevelvollisuuslain (452/50) mukaisesti. Asevelvollinen, joka vakuuttaa uskonnolliseen tai eettiseen vakaumukseen perustuvien vakavien omantunnonsyiden estävän häntä suorittamasta asevelvollisuuslaissa säädettyä palvelusta, vapautetaan sen suorittamisesta rauhan aikana ja määrätään suorittamaan siviilipalvelusta niin kuin siviilipalveluslaissa (1723/91) säädetään.

Laki koskisi 1 momentissa määritellyn henkilön kuoltua hänen edunsaajilleen maksettavaa henkivakuutustyyppistä taloudellista tukea. Taloudellisella tuella turvattaisiin kuolemantapausten yhteydessä asevelvollisen edunsaajien taloudellinen asema, josta aiemmin ei ole säädetty sotilastapaturmalain perhe-eläkettä ja hautausapua koskevia säännöksiä lukuun ottamatta.

Tuki maksettaisiin valtion varoista noudattaen soveltuvin osin mitä on sovittu valtion virkamiehiä koskevassa virkaehtosopimuksessa ryhmähenkivakuutusta vastaavasta edusta. Laissa määriteltäisiin tarkemmin edunsaajat sekä poikkeukset ja lisäykset virkaehtosopimuksen määräyksiin. Muutoin noudatettaisiin mainitun virkaehtosopimuksen määräyksiä muun muassa taloudellisen tuen määrästä.

2 §. *Tuen saamisen edellytykset.* Pykälän 1 momentissa määritellään se ajanjakso, jonka aikana tapahtunut kuolema antaa edunsaajille oikeuden taloudelliseen tukeen. Oikeus taloudelliseen tukeen alkaa siitä hetkestä, jona henkilön voidaan katsoa olleen matkalla suorittamaan palvelustaan ja jatkuu palveluksen suorittamisen ajan. Lisäksi taloudellista tukea voidaan myöntää yhden vuoden kuluessa palveluksen suorittamisen jälkeen tapahtuneen kuoleman johdosta. Vastaava aika virka- tai työsuhteen päättymisen jälkeen valtion virkamiesten virkaehtosopimuksessa on kolme vuotta. Kyseessä oleva taloudellinen tuki ei kuitenkaan perustu työllä ansaittuun etuuteen, josta syystä ei kolmen vuoden aikaa voida pitää tarkoituksenmukaisena. Myös palveluksen lyhytkestoisuus, yleinen työllisyystilanne ja usein

palveluksen jälkeen alkava opiskelu puoltavat lyhyemmän jatkoturvan aikaa. Mikäli henkilö saa sotilastapaturmalain perusteella täyttä tapaturmaeläkettä, pitenisi vastuu aika 2 momentin mukaan kuitenkin kolmeen vuoteen. Virkaehtosopimuksessa on luonteeltaan vastaava määräys työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen osalta, jolloin jatkoturvan aika on viisi vuotta.

Lain soveltamisalaan kuuluisivat myös asevelvollisuuslaissa tarkoitettut reservin kertausharjoitus, ylimääräinen palvelus ja vapaaehtoinen harjoitus sekä siviilipalveluslaissa tarkoitettu täydennyspalvelus. Reservin kertausharjoitusten voidaan katsoa kuuluvan kiinteästi varusmiespalveluksensa suorittaneen asevelvollisen koulutukseen, mistä syystä harjoitukseen kutsuttuja ei ole perusteltua saattaa lain soveltamisen kannalta eri asemaan. Yhdenvertaisuuden johdosta myös asevelvollisuuslain mukaiseen ylimääräiseen palvelukseen kutsuttujen ja vapaaehtoiseen harjoitukseen osallistuvien sekä siviilipalveluslain mukaiseen täydennyskoulutukseen kutsuttujen tulisi olla oikeutettuja tukeen. Taloudellisen tuen myöntäminen rajoitettaisiin kuitenkin vain harjoituksen tai palveluksen aikana tai matkalla tapahtuneisiin kuolemantapauksiin. Muussa tapauksessa hyvinkin lyhyt harjoitus tai palvelus antaisi mahdollisuuden taloudelliseen tukeen pitkältikin ajalta aiheuttaen näin sattumanvaraisia ja kohtuuttomia tilanteita.

3 §. *Edunsaajat.* Pykälässä säädetään edunsaajista kuolemantapauksessa. Edunsaajat ja etusijajärjestys vastaavat sitä mitä 1 §:ssä mainitussa virkaehtosopimuksessa valtion virkamiesten osalta on sovittu. Poikkeuksena edunsaajiin on 2 momentissa säädetty tuen myöntämisestä sellaiselle henkilölle, jolle on syntynyt kuoleman johdosta kohtuuttomaksi katsottava taloudellinen velvoite. Kysymykseen voisi tulla esimerkiksi avopuoliso, joka on ollut osaltaan takaajana edunjättäjän ottamassa lainassa. Tuen myöntäminen olisi harkinnanvaraista ja näin ollen myös etusijajärjestyksestä voitaisiin poiketa muun henkilön hyväksi. Tuki olisi kuitenkin enintään sen suuruista mitä ensi- tai toissijaisille edunsaajille enintään oltaisiin voitu myöntää.

4 §. *Tuen toissijaisuus.* Taloudellinen tuki olisi luonteeltaan toissijaista eli sitä ei suoritettaisi mikäli henkilö olisi oikeutettu muuhun vastaavaan etuuteen pykälässä mainituissa ta-

pauksissa. Mikäli muu etuus olisi kuitenkin tämän lain mukaista taloudellista tukea pienempi, myönnettäisiin tukea erotuksen osalta.

5 §. *Tuen hakeminen ja käsittely.* Esityksessä ehdotetaan, että taloudellista tukea haettaisiin valtiokonttorilta. Valtiokonttorissa hoidetaan jo nyt valtion palveluksessa virka- tai työsopimus-suhteessa olevien ryhmähenkivakuutusta vastaavan taloudellisen tuen myöntäminen ja maksaminen.

Esityksen mukaan taloudellista tukea koskeva hakemus olisi pantava vireille vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana edunjättäjä on kuollut. Tätä myöhemmin vireille tulleiden hakemusten nojalla tukea voitaisiin myöntää ainoastaan, mikäli erityisestä syystä hakemuksen myöhästyminen on perusteltua.

Pykälässä ehdotetaan myös säänneltäväksi hakemusmenettelystä, mikäli tuen saaja on alaikäinen taikka jos hän sairautensa tai muun syyn johdosta ei itse kykene hakemaan tukea eikä hänelle ole määrätty holhoojaa tai uskotua miestä. Tällöin valtiokonttorin hyväksymä henkilö käyttäisi saajan puhevaltaa asiassa.

6 §. *Takaisinperintä.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi aiheettomasti maksetun taloudellisen tuen takaisinperinnästä. Sosiaaliturvalakien lähtökohtana on, että aiheetta maksetut etuudet peritään takaisin. Takaisinperinnästä voitaisiin kuitenkin luopua tai takaisinperittävä määrä alentaa pykälässä mainituin ehdoin. Henkilö voi saada taloudellista tukea aiheettomasti sen vuoksi, että valtiokonttorin päätös esimerkiksi velkatakaustilanteissa on perustunut väärään tai puutteelliseen selvitykseen.

Takaisinperintäpäätöksen on aina perustuttava taloudellisen tuen epäämispäätökseen. Takaisinperintäpäätös olisi valituskelpoinen. Ennen takaisinperintäpäätöksen tekemistä olisi asianosaista kuitenkin kuultava.

Takaisinperinnästä voitaisiin kohtuussyistä luopua osittain tai kokonaan. Edellytyksenä tällöin olisi aina, että aiheetta maksaminen ei ole johtunut etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai törkeästä tuottamuksesta. Takaisinperinnän kohtuullisuutta arvioitaessa voitaisiin ottaa huomioon etuuden saajan sosiaalisen olosuhteiden ja takaisinmaksukyvyn lisäksi myös aiheettoman edun myöntämiseen ja takaisinperintään johtaneet syyt.

7 §. *Päätös ja muutoksenhaku.* Pykälän 1

momentin mukaan valtiokonttorin tulee taloudellisen tuen myöntämistä ja epäämistä sekä takaisinperintää koskevassa asiassa antaa tuen hakijalle kirjallinen päätös. Taloudellisen tuen hakijan katsottaisiin saaneen häntä koskevan päätöksen tiedokseen normaalisti seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on postitettu hakijan ilmoittamaan osoitteeseen. Jos asiassa esitetään muuta näyttöä, katsottaisiin hakijan saaneen tiedon päätöksestä sinä päivänä, jona tiedoksisaanti on todistettavasti tapahtunut.

Esityksessä ehdotetaan, että valtiokonttorin päätökseen tyytymätön taloudellisen tuen hakija voisi hakea tähän päätökseen muutosta vakuutusoikeudelta. Vakuutusoikeus on tapaturmaviraston sotilasvammalain (404/48) nojalla antamissa päätöksissä muutoksenhakuviranomaisena. Sotilasvammalain mukaan korvausta suoritetaan palveluksessa ennen 1.1.1991 aiheutuneen ruumiinvamman tai sairauden johdosta, joka on kohdannut asevelvollista. Niiden asioiden käsittelyä varten, joihin sotilasvammalakia on sovellettava, on vakuutusoikeudessa siitä annetussa laissa (14/58) tarkoitettuina maallikkojäseninä kaksi sotilasjäsentä ja kaksi korvauksensaajien oloja tuntevaa jäsentä. Näin voidaan katsoa taloudellisen tuen hakijoiden edunvalvonnan toteutuvan muutoksenhakuasteessa riittävässä määrin. Työntekijöiden ja virkasuhteisten ryhmähenkivakuutusjärjestelmässä muutoksenhaku tapahtuu muulla tavoin, mutta eroa voidaan perustella sotilasvamma-asioiden tuntemuksen lisäksi sillä, että kyseessä on valtion varoista maksettava laissa säädetty etuus. Vakuutusoikeuden päätös olisi lopullinen eikä siihen voisi hakea muutosta valittamalla.

8 §. *Rangaistussäännös.* Päätöksen, jolla hakijan oikeus taloudelliseen tukeen ratkaistaan, tulee perustua luotettavaan selvitykseen. Jotta lisättäisiin takeita siitä, että asiassa ei annettaisi virheellisiä tietoja, ehdotetaan lakiin otettavaksi rangaistussäännös.

Ehdotuksen mukaan rangaistus taloudellisen tuen petollisesta hankkimisesta tai sen yrityksestä tuomitaan sen mukaan, mitä rikoslain 36 luvun 1—3 §:ssä säädetään.

9 §. *Tarkemmat säännökset.* Tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta annettaisiin tarvittaessa asetuksella.

10 §. *Voimaantulo.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi tavanomainen voimaantulosäännös.

Lakia sovellettaisiin kaikkiin lain voimaan tultua tämän lain tarkoittamassa palveluksessa oleviin henkilöihin sekä henkilöihin, jotka alkavat suorittaa palvelustaan.

lousarvioesitykseen ja se ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

2. Voimaantulo

Lakiehdotus liittyy valtion vuoden 1995 ta-

Laki

asevelvollisen kuoltua suoritettavasta taloudellisesta tuesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään ryhmähenkivakuutusta vastaavasta taloudellisesta tuesta, jota suoritetaan asevelvollisuuslaissa (452/50) tai siviilipalveluslaissa (1723/91) tarkoitetulla tavalla palvelustaan suorittaneen henkilön kuoltua hänen edunsaajilleen.

Tukea maksetaan soveltuvin osin siten kuin siitä on sovittu valtion virkamiehiä koskevassa virkaehtosopimuksessa ryhmähenkivakuutusta vastaavasta edusta, jollei tässä laissa toisin säädetä.

2 §

Tuen saamisen edellytykset

Taloudellista tukea myönnetään matkalla varusmies- tai siviilipalvelukseen, palveluksen suorittamisen aikana ja vuoden kuluessa palve-

luksen suorittamisen jälkeen tapahtuneen kuoleman johdosta.

Jos henkilö palveluksen suorittamisen jälkeen on saanut sotilastapaturmalain (1211/90) perusteella täyttä tapaturmaeläkettä ja hän kuolee kolmen vuoden kuluessa palveluksen päättymisestä, myönnetään myös tällöin taloudellista tukea.

Asevelvollisuuslaissa tarkoitettuun reservin kertausharjoitukseen, ylimääräiseen palvelukseen tai vapaaehtoiseen harjoitukseen taikka siviilipalveluslaissa tarkoitettuun täydennyspalvelukseen osallistuvan osalta tätä lakia sovelletaan siltä osin kun kuolema on tapahtunut matkalla palvelukseen, palveluksessa tai paluumatkalla palveluksesta.

3 §

Edunsaajat

Tässä laissa tarkoitettuun tukeen ovat ensisijaisesti oikeutettuja edunjäntäjän leski ja alle

18-vuotiaat lapset. Jos ensisijaisia edunsaajia ei ole, ovat toissijaisesti tukeen oikeutettuja edunjättäjän sellaiset vanhemmat ja 18 vuotta täyttäneet lapset, joiden työkyky ja varallisuus ovat niin vähäiset, että he elatukseensa nähden ovat olleet huomattavasti riippuvaisia edunjättäjästä, sekä sellaiset edunjättäjän 18 vuotta täyttäneet, mutta alle 22-vuotiaat lapset, jotka ansiotyössä olematta opiskelevat. Lisäksi ensi- ja toissijaisista edunsaajista on voimassa mitä 1 §:ssä mainitussa virkaehtosopimuksessa edunsaajista on sovittu.

Ensi- ja toissijaisten edunsaajien lisäksi tai sijasta tukea voidaan maksaa myös sellaiselle henkilölle, jolle on aiheutunut kuoleman johdosta kohtuuttomaksi katsottava taloudellinen velvoite. Tuki on tällöin harkinnanvaraista sekä määrältään enintään sen suuruista, mitä ensi- tai toissijaisille edunsaajille enimmillään olisi voitu myöntää.

4 §

Tuen toissijaisuus

Tukea ei suoriteta, jos edunsaaja on edunjättäjän kuolemantapauksen johdosta oikeutettu muuhun tämän lain mukaista tukea vastaavaan etuuteen lain, asetuksen, virka-, ohje- tai eläkesäännön taikka työ- tai virkaehtosopimuksen nojalla. Tukea voidaan kuitenkin suorittaa siltä osin kuin se on muuta kuolemantapauksen johdosta maksettavaa etuutta suurempi.

5 §

Tuen hakeminen ja käsittely

Taloudellisen tuen myöntää ja maksaa hakemuksesta valtiokonttori. Hakemus on tehtävä kirjallisesti valtiokonttorin vahvistamalla lomakkeella.

Tukea on haettava vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana edunjättäjä on kuollut, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Jos tuen saaja on alaikäinen taikka jos hän sairautensa tai muun syyn takia ei itse kykene hakemaan tukea ja jos hänellä ei ole holhoojaa tai tätä tarkoitusta varten määrättyä uskottua miestä, valtiokonttorin hyväksymä lähiomainen tai muu henkilö voi edunvalvojana käyttää hänen puhevaltaansa asiassa.

6 §

Takaisinperintä

Jos taloudellista tukea on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena, aiheettomasti maksettu tuki on perittävä takaisin.

Taloudellinen tuki voidaan jättää osittain tai kokonaan takaisin perimättä, jos se katsotaan kohtuulliseksi ja tuen maksamisen ei ole katsottava johtuneen hakijan vilpillisestä menettelystä tai törkeästä tuottamuksesta.

Valtiokonttorin lainvoimainen päätös tai vakuutusosikeuden asiassa antama päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin lainvoimainen tuomio.

7 §

Päätös ja muutoksenhaku

Valtiokonttorin tulee taloudellisen tuen myöntämistä ja epäämistä ja takaisinperintää koskevassa asiassa antaa hakijalle kirjallinen päätös. Hakijan katsotaan saaneen päätöksen tiedokseen seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on postitettu hänen ilmoittamallaan osoitteella, jollei muuta näydetä.

Valtiokonttorin päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta vakuutusosikeudelta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Vakuutusosikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Vakuutusosikeudessa asiaa käsiteltäessä noudatetaan kokoonpanosta vastaavasti, mitä soveliasvammalain (404/48) muutoksenhakua koskevissa säännöksissä säädetään.

8 §

Rangaistussäännös

Rangaistus taloudellisen tuen petollisesta hankkimisesta tai sen yrityksestä tuomitaan sen mukaan mitä rikoslain 36 luvun 1—3 §:ssä säädetään.

9 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

10 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1995.

Lakia sovelletaan sellaisten henkilöiden kuolemantapauksiin, jotka ovat suorittamassa tai alkavat suorittaa varusmies- tai siviilipalvelustaan taikka muuta tämän lain 2 §:ssä tarkoitettua palvelua tai harjoitusta lain tultua voimaan.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1994

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma Huuhtanen*

